

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСП «ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ, ПРАВА ТА
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗУНУ»**

Циклова комісія транспорту та інформаційних технологій

СУЛІК Арсен Васильович

**«Оптимізація пасажирських перевезень для підприємства
“Агропродсервіс” / Optimization of passenger transportation for the
Agroprodservice»**

Галузь знань: 27 «Транспорт»

Спеціальність: 275 «Транспортні технології»

Кваліфікація: фаховий молодший бакалавр

Виконав студент
групи ТТТ-41
Сулік А.В.

Науковий керівник
Шевчук В. С.

Кваліфікаційна робота
Допущена до захисту
«__» _____ 2025 р.
Голова циклової комісії
Транспорту та інформаційних
технологій

Тернопіль-2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС».....	5
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ПАСАЖИРСКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ МІСТА....	10
2.1 Стан пасажирських перевезень села Настасів.....	10
2.2 Аналіз транспортного обслуговування ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС»...	14
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА РЕКОМЕНДАЦІЙ ПО ОПТИМІЗАЦІЇ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС» ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВОГО МАРШРУТУ.....	22
ВИСНОВКИ.....	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ.....	33
ДОДАТКИ.....	38

ВСТУП

Пасажирський транспорт є одним з найважливіших секторів міського життя, і його функціонування впливає на якість життя населення, ефективність роботи секторів економіки міста та можливість використання містобудівного та соціально-економічного потенціалу. За останні роки структура попиту на пасажирські перевезення в багатьох містах України суттєво змінилася. Це пов'язано з динамічним процесом соціально-економічного розвитку міст, змінами в структурі розселення мешканців міст у зв'язку з появою нових секторів пасажирських перевезень, таких як ділові, торговельні, розважальні та спортивні центри, а також появою нових районів з активною житловою забудовою.

Мета роботи: оптимізація пасажирських перевезень для підприємства ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС».

Для реалізації мети в бакалаврській роботі розв'язувались наступні завдання:

- проаналізувати виробничу структуру підприємства ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС»;
- дослідити стан пасажирських перевезень села Настасів;
- проаналізувати стан транспортного обслуговування ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС»;
- розробити рекомендації по оптимізації пасажирських перевезень ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС» шляхом впровадження нового маршруту.

Об'єктом дослідження є пасажирські перевезення.

Предметом дослідження є оптимізація пасажирських перевезень міста Настасів для ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС».

РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС»

У сучасному економічному середовищі питання виробничої структури підприємств має життєво важливе значення для їх ефективного функціонування та конкурентоспроможності.

Обсяг статутного капіталу (грн.): 10000000,00

Статутна інформація: Діє на підставі установчих документів, затверджених засновниками (учасниками).

Форма звітності: повна.

ПАП «Агропродсервіс» – українська агропромислова організація. До складу компанії входять 22 господарства в Тернопільській, Львівській, Херсонській та Івано-Франківській областях, які займаються тваринництвом, птахівництвом, рослинництвом, насінництвом та наданням послуг по збиранню та сушінню зерна, рис. 1.1

Рис. 1.1 Логотип ПАП «Агропродсервіс»

Вже довгий час «Агропродсервіс» є одним з провідних господарств з вирощування зернових культур. 4 липня 2012 року на підприємстві ввели в експлуатацію насінневий комплекс для очищення й сушіння зерна. Його виробнича потужність складає 360 топн на добу. Таким чином якість насінневого матеріалу збільшується в багато разів, що дозволяє збільшити врожайність і ефективність підприємства. Така обробка насіння дозволяє культивувати рослини які пристосовані до місцевих умов і також витриваліших до погодних умов. Назва цього устаткування – “Cimbria”. Воно було імпортовано для насінневого заводу з Королівства Данія.

ПАП «Агропродсервіс» було засновано в 1999 році в с. Настасів. Іван Адамович Чайківський є засновником компанії. Також значний внесок в

заснування компанії внесли його два брати – Віталій та Адам: перший згодом обійняв посаду технічного директора, а другий – керфвника елеватора в смт Козова.

В склад ПАП «Агропродсервіс» входить декілька сільгосп підприємств, табл. 1.1

Таблиця 1.1

Сільгосп підприємства Агропродсервіс

Компанія	Місцезнаходження	Площа, га
ТОВ "АГРОПРОДСЕРВІС ІНВЕСТ"	Тернопільська область, Козівський район	5 086
ПАП "АГРОПРОДСЕРВІС"	Тернопільська область, Тернопільський район	18 412
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ТОВ "ВІКТОРІЯ"	Тернопільська область, Тернопільський район	1 930
ТОВ "ГАЛИЦЬКА ЗЕРНОВА КОМПАНІЯ"	Тернопільська область, Козівський район	50
СТОВ "ДРУЖБА"	Тернопільська область, Тернопільський район	736
ПОП "ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ"	Тернопільська область, Тербовлянський район	2 747
ТОВ "АГРОПРОДСЕРВІС ВЕСТ"	Тернопільська область, Тернопільський район	1 583
ПАП "АГРОПРОДСЕРВІС ЯРЧІВЦІ"	Тернопільська область, Зборівський район	7 410
ТОВ "КОРПОРАЦІЯ АГРОПРОДСЕРВІС"	Тернопільська область, Тернопільський район	-
ТОВ "ПЕРША ГУСІНА"	Тернопільська область, Збаразький район	-
ТОВ "АГРОПРОДСЕРВІС БОРЩІВ"	Тернопільська область, Борщівський район	-
ТОВ "ВІРЛІВ-АГРОБІЗНЕС"	Тернопільська область, Зборівський район	-
ТОВ «Завод продовольчих товарів «Бабусі Марусі»	Тернопільська область, Тернопільський район	-
ТОВ "АГРОПРОДСЕРВІС ПІВДЕНЬ"	Херсонська область, Кала	

Джерело: документи ПАП «Агропродсервіс»

Корпорація «Агропродсервіс» за роки своєї роботи увійшла до трійки провідних агрокомпаній Західної України. Починаючи з 2016 року, вона щороку проводить у селі Настасів Тернопільського району Міжнародний Форум аграрних інновацій «Нове зернятко». Тут учасники обговорюють розвиток агросфери, діляться досвідом, оглядають демонстраційні та товарні

посіви компанії, а також спілкуються з виробниками й постачальниками засобів захисту рослин, добрив і насіння.

Компанія займається вирощуванням:

- технічних культур
- зернових культур
- зернобобових культур
- сої та ріпаку

Також вирощування ВРХ, виробництво молока та свинарство.

У складі компанії працює один відгодівельний комплекс і 4 молочні комплекси.

Перелік профільних культур підприємства: пшениця, соя, горох, кукурудза, ячмінь, ріпак, цукрові буряки, які здають на «Збаразький цукровий завод», «Хоростківський цукровий завод», «Чортківський цукровий завод», «Козовський цукровий завод».

До структури компанії входять елеватори: Козовський КХП, Ястребне, Агропродсервіс Інвест, Настасівський елеватор та насінневий завод «Агропродсервіс».

Елеваторна потужність одноразового зберігання – 172 тис. т.

На полях господарства вирощені високоврожайні сорти ярих та зимих культур, і гороху, сої провідних зарубіжних та вітчизняних компаній.

3 комплекси для відгодівлі птиці функціонує у с. Гарбузів. Одночасно в них може вміститись 220 тис. голів курки-бройлера. Також у с. Велика Вільшаниця міститься 10 тис. індика та 50 тис. курки-бройлера. Компанія використовує корми власного виробництва, який виготовляють на комбікормовому заводі у с. Настасів (Тернопільський р-н).

«Агропродсервіс-Вест» є найбільшим підприємством за потужностями виробництва курки і прешим і єдиним на території Тернопільської області, яке вирощує індика.

Вищою ланкою управління в ПАП «Агропродсервіс» є директор, який підпорядковується генеральному директору.

Компанія експортує товари в наступні країни, рис. 1.2

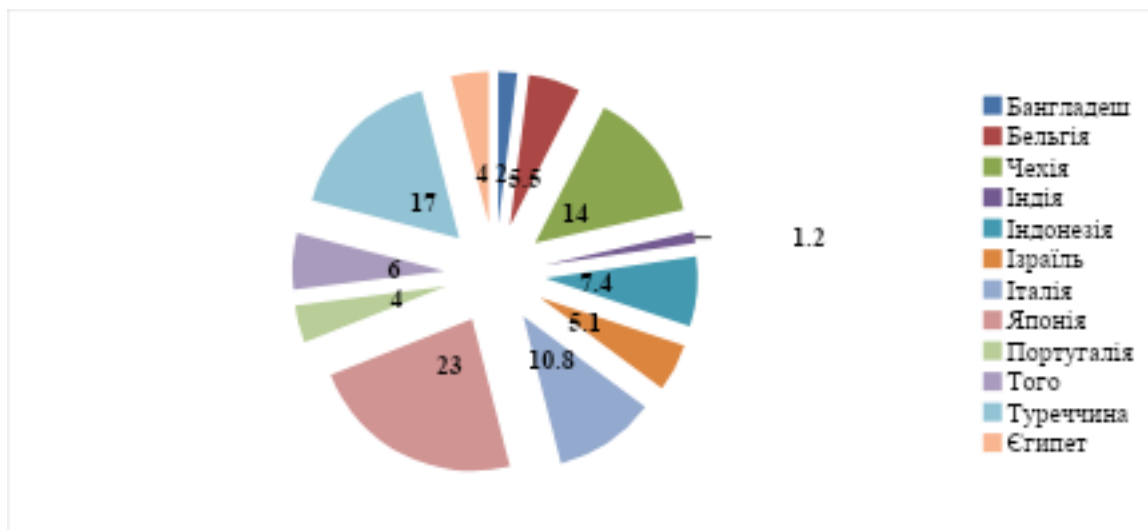

Рис. 1.2. Експорт ПАП «Агропродсервіс»

На рис. 1.3 відображена структура управління ПАП «Агропродсервіс»

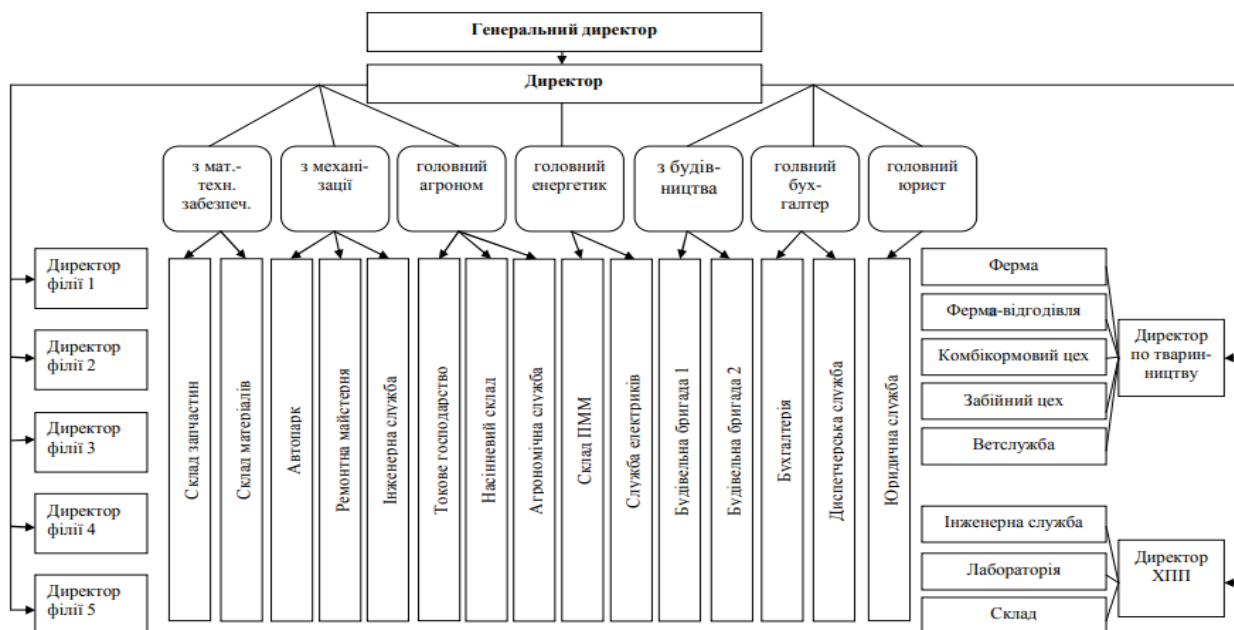

Рис. 1.3. Організаційна структура управління в ПАП «Агропродсервіс»

Активну участь приймає генеральний директор в процесі управління підприємством. Директори філій підпорядковуються директору, усі накази які виданні директором проходять через його заступника до нижче стоячих ланок виконавців. Усі працівники господарства виконують покладену на них роботу і несуть за неї повну відповідальність перед директором..

Функціональні керівники та заступники директора, керують підприємством, в тому числі і філіями в межах своїх обов'язків.

Посадові особи:

КАРАЧКА ІВАН ВОЛОДИМИРОВИЧ; 01.09.2018 – керівник

БАРАН АНДРІЙ СТЕПАНОВИЧ – представник.

Плішко Катерина Петрівна – бухгалтер.

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ПАСАЖИРСКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ МІСТА

2.1 Стан пасажирських перевезень села Настасів

Тернопільщина здавна відома своїми родючими ґрунтами, придатними для розвитку сільського господарства. Компанія «Агропродсервіс», одна з провідних компаній у цій галузі, успішно працює вже багато років і зробила значний внесок у розвиток аграрного сектору в регіоні.

Настасів – знаходиться у Великоберезовицькій селищній громаді Тернопільського району Тернопільської області. Населення села становить 1762 осіб на 2019р.

Настасів розташоване на Тернопільському плато, де місцеві висоти коливаються від 339 до 352 метрів. Найвища точка знаходиться на північній частині Настасова, а найнижча – на південному сході у долині річки Нішла.

Річка Нішла має протяжність 11 кілометрів і має дві притоки – Свинюха і Кнур.

Між Тернополем і селом Настасів відстань 18 кілометрів і до залізничної станції села Великий Ходачів 9 кілометрів, рис. 2.1

Рис. 2.1 Схема села Настасів

Земельна площа села становить 3000 га також на його території працюють два свинокомплекси.

Настасів, мальовниче село, стикається з викликами в організації пасажирських перевезень. Відсутність стабільного транспортного сполучення ускладнює життя мешканців, особливо тих, хто працює або навчається за межами села.

Аналіз поточної ситуації виявляє декілька проблем. Нерегулярність автобусних рейсів, їхня переповненість у години пік та відсутність зручного розкладу створюють значні незручності. Крім того, стан дорожнього покриття впливає на безпеку та комфорт пасажирів.

В селі є Автостанція: НАСТАСІВ, але немає внутрішнього транспорту, тільки приміський с Тернополя, Мар'янівки, рис. 2.2

○	14.02.25	ТЕРНОПІЛЬ АВ 06:20 вул. Живова, 7	06:54 НАСТАСІВ	42.70	24	100%	--	610204П1 ТЕРНОПІЛЬ АВ - МАР'ЯНІВКА ЗАДОРЖНИЙ М.І. ФОП БАЗ 30	
○	14.02.25	ТЕРНОПІЛЬ АВ 06:35 вул. Живова, 7	07:11 НАСТАСІВ	44.00	24	100%	--	610205П1 ТЕРНОПІЛЬ АВ - НАСТАСІВ ТЕРНВОЯЖ ПП БАЗ 19	
○	14.02.25	ТЕРНОПІЛЬ АВ 08:10 вул. Живова, 7	08:45 НАСТАСІВ	44.00	24	100%	--	610205П2 ТЕРНОПІЛЬ АВ - НАСТАСІВ ТЕРНВОЯЖ ПП БАЗ 19	
○	14.02.25	ТЕРНОПІЛЬ АС-2 09:45 вул. Білогірська, 1	10:20 НАСТАСІВ	44.00	24	100%	--	610205П3 ТЕРНОПІЛЬ АС-2 - НАСТАСІВ ТЕРНВОЯЖ ПП БАЗ 19	
○	14.02.25	ТЕРНОПІЛЬ АС-2 10:35 вул. Білогірська, 1	11:14 НАСТАСІВ	42.70	24	100%	--	610204П2 ТЕРНОПІЛЬ АС-2 - МАР'ЯНІВКА ЗАДОРЖНИЙ М.І. ФОП БАЗ 30	
○	14.02.25	ТЕРНОПІЛЬ АС-2 12:00 вул. Білогірська, 1	12:35 НАСТАСІВ	44.00	24	100%	--	610205П4 ТЕРНОПІЛЬ АС-2 - НАСТАСІВ ТЕРНВОЯЖ ПП БАЗ 19	
○	14.02.25	ТЕРНОПІЛЬ АС-2 12:45 вул. Білогірська, 1	13:11 НАСТАСІВ	32.50	16	87%	--	473В ТЕРНОПІЛЬ АС-2 - ХОРОСТКІВ ДОЛІННИЙ Т.М. ФОП ЕТАЛОН-29	
○	14.02.25	ТЕРНОПІЛЬ АС-2 13:30 вул. Білогірська, 1	14:09 НАСТАСІВ	42.70	24	100%	--	1543 ТЕРНОПІЛЬ АС-2 - МАР'ЯНІВКА ГЕВКО М.В. ФОП ЕТАЛОН 19/21	
○	14.02.25	ТЕРНОПІЛЬ АС-2 14:25 вул. Білогірська, 1	15:07 НАСТАСІВ	42.70	24	100%	--	610204П3 ТЕРНОПІЛЬ АС-2 - МАР'ЯНІВКА ЗАДОРЖНИЙ М.І. ФОП БАЗ 30	
○	14.02.25	ТЕРНОПІЛЬ АВ 16:45 вул. Живова, 7	17:24 НАСТАСІВ	42.70	24	100%	--	610204П4 ТЕРНОПІЛЬ АВ - МАР'ЯНІВКА ЗАДОРЖНИЙ М.І. ФОП БАЗ 30	
○	14.02.25	ТЕРНОПІЛЬ АВ 17:15 вул. Живова, 7	17:50 НАСТАСІВ	44.00	24	100%	--	610205П7 ТЕРНОПІЛЬ АВ - НАСТАСІВ ТЕРНВОЯЖ ПП БАЗ 19	
○	14.02.25	ТЕРНОПІЛЬ АВ 18:10 вул. Живова, 7	18:49 НАСТАСІВ	42.70	24	100%	--	91П ТЕРНОПІЛЬ АВ - МАР'ЯНІВКА ГЕВКО М.В. ФОП БАЗ 19	

Рис. 2.2 Розклад руху транспорту села Настасів

Як ми бачимо, місто Тернопіль знаходиться в 18 км від села, туди можна поїхати на автобусі кожні 10-20 хв. Але, внутрішнього транспорту немає. Та й приміський транспорт надають приватні компанії – ФОП.

Послуги пасажирських перевезень для своїх робітників надає ПАП «Агропродсервіс» по маршрутам м. Тернопіль, рис. 2.3

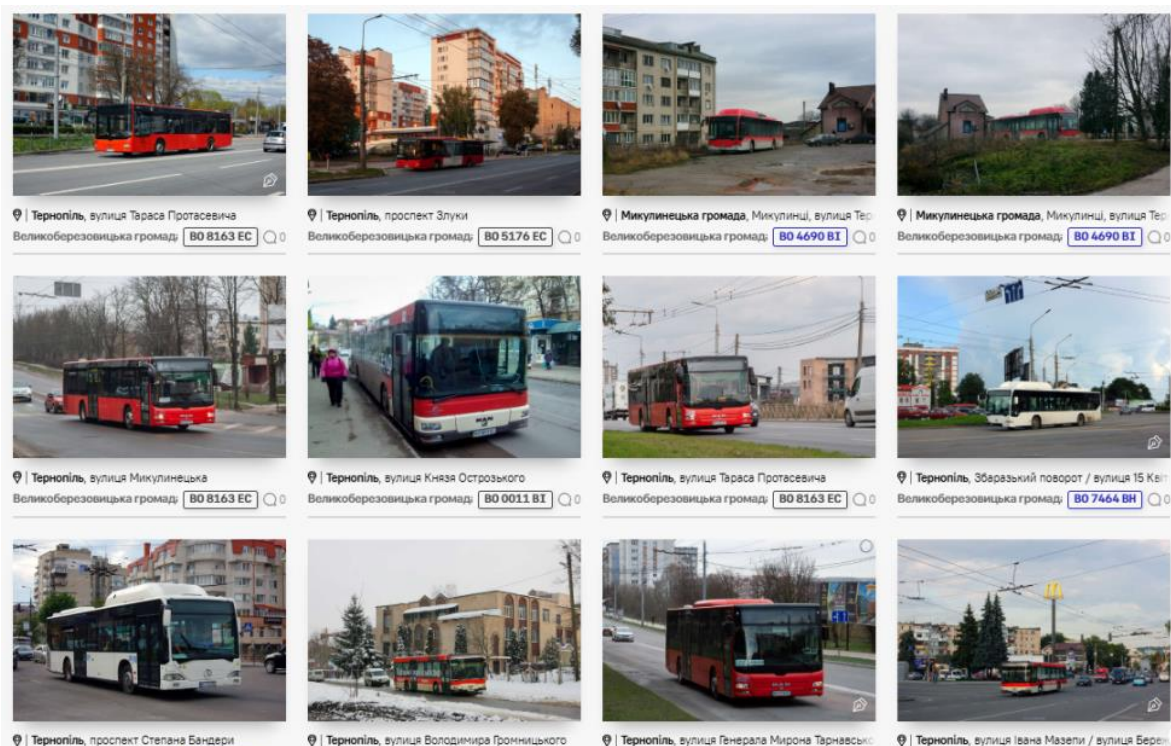

Рис. 2.3 – Пасажирські транспорт ПАП «Агропродсервіс» м. Тернопіль

Пасажирські перевезення в Настасові відіграють дуже важливу роль у забезпеченні життєдіяльності села, зв'язуючи мешканців з районним центром та іншими населеними пунктами. Ключовим елементом транспортної інфраструктури Настасова є автобусне сполучення. Регулярні рейси, що здійснюються кілька разів на день, забезпечують зв'язок з Тернополем, дозволяючи мешканцям села мати доступ до освітніх, медичних та культурних послуг міста.

Окрім того, існують маршрути до навколишніх сіл, що полегшують пересування між населеними пунктами. Основним видом транспорту є автобуси, що курсують за встановленим графіком, рис. 2.4

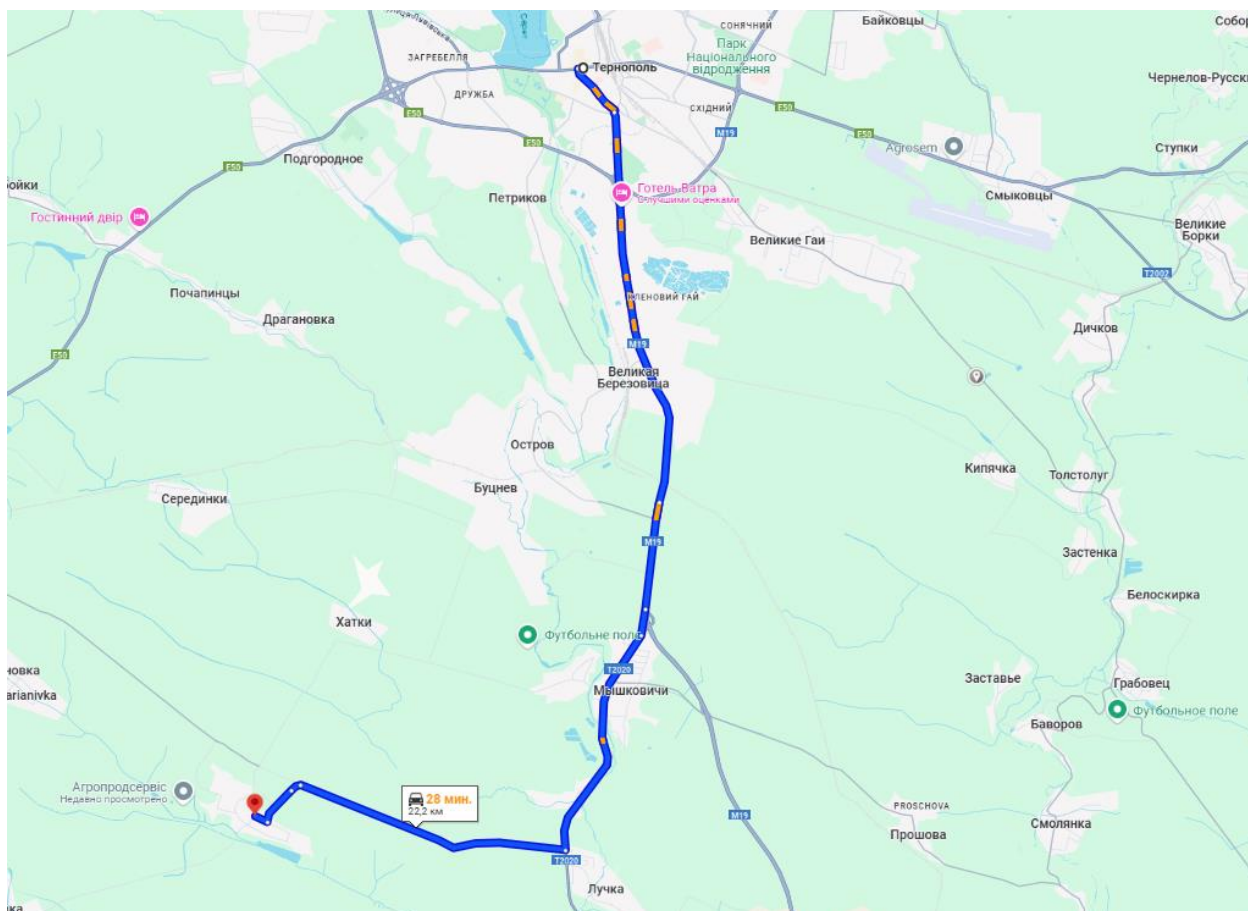

Рис. 2.4 – Маршрут Тернопіль-Настасів

Перша частина шляху пролягає вулицями Тернополя, поступово виводячи за межі міста. Приблизно за годину автобус прибуває до села Настасів.

На жаль, стан автобусного парку далекий від ідеалу. Велика частина транспортних засобів потребує оновлення, що впливає на комфорт та безпеку пасажирів. Також, недостатня кількість рейсів у вечірній час та вихідні дні ускладнює пересування для тих, хто працює чи навчається за межами села.

Для покращення ситуації необхідні комплексні заходи. Важливо налагодити співпрацю з перевізниками, щоб забезпечити стабільний графік руху автобусів. Розглянути можливість збільшення кількості рейсів у години найбільшого попиту.

Оптимізація маршрутів, врахування потреб різних категорій населення – школярів, пенсіонерів, працівників, та поліпшення інфраструктури (зупинки,

дороги) сприятимуть підвищенню якості пасажирських перевезень у Настасові. Інвестиції в транспортну систему села – це інвестиції в його майбутнє.

Місцева влада усвідомлює проблему і працює над залученням інвестицій для покращення інфраструктури та оновлення автопарку. Планується також оптимізація маршрутної мережі та збільшення кількості рейсів у найбільш завантажені години. Важливим є також залучення приватних перевізників для забезпечення конкуренції та підвищення якості послуг.

ПАП «Агропродсервіс» зосереджує багато уваги тому, щоб працівники підприємства могли своєчасно добратись до роботи. З цією метою компанія організовує регулярні автобусні рейси з різних населених пунктів до виробничих майданчиків.

Для забезпечення пунктуальності, маршрути розробляються з урахуванням дорожньої ситуації та потреб працівників. Графіки рейсів узгоджуються з розкладом робочих змін.

2.2 Аналіз транспортного обслуговування ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС»

ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС» також на ринку пасажирських транспортних послуг і має в своєму розпорядженні автобуси, зайняті на здійсненні маршрутних і погодинних перевезень пасажирів на замовлення.

Транспортно-експлуатаційна служба очолюється начальником, який підпорядковується безпосередньо директору. Підрозділ керується у своїй роботі законами України, указами Президента, постановами Уряду, стандартами та іншими нормативними документами зі стандартизації, метрології та сертифікації, документами системи менеджменту якості, наказами та розпорядженнями директора підприємства.

Основні завдання:

- організація та здійснення перевезень;

- організація правильної технічної експлуатації та ремонту рухомого складу та спеціальної техніки.

Для досягнення основних завдань на транспортно-експлуатаційну службу покладаються такі функції:

- забезпечення безперебійного перевезення;
- виконання виробничих планів роботи з оперативного та своєчасного обслуговування структурних підрозділів підприємства;
- організація та здійснення технічно правильного використання та зберігання рухомого складу та спецтехніки.
- оснащення робочих місць у ремонтних ділянках необхідним обладнанням та документацією;
- розробка та проведення заходів щодо впровадження техніко-економічного планування, нової техніки та автоматизації виробничих процесів;
- правильне використання рухомого складу та спеціальної техніки структурними підрозділами підприємства.

У ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС» зареєстровано 23 ліцензії, що підтверджує їхню діяльність у різних сферах. Важливо також сказати, що одна з транспортних ліцензій була анульована 02.12.2022.

Також ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС» має діючу ліцензію, яка була видана 2 грудня 2022 року, яка дозволяє компанії здійснювати як внутрішні, так і міжнародні перевезення вантажів. Зокрема, це стосується перевезення небезпечних вантажів і відходів, а також звичайних вантажів (крім небезпечних) за межі країни.

Функції транспортного відділу ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС» численні та представлені у переліку:

1. Забезпечення виконання встановленого плану перевезень із дотриманням вимог безпеки руху.
2. Організація змінно-добового планування перевезень та дорожньо-будівельних робіт, розробка розкладів маршрутів та забезпечення їх

виконання з дотриманням режиму праці та відпочинку персоналу, зайнятого у перевезеннях.

3. Складання поточних та перспективних графіків ремонту транспорту і обладнання. Також розробляються заходи для кращої роботи та обслуговування техніки.

4. Забезпечення дотримання настановних норм витрати експлуатаційних та паливно-мастильних матеріалів.

5. Забезпечення своєчасного ведення звітності про роботу відділу за всіма техніко-економічними показниками; складання та обробка документів первинної звітності (шляхові листи, зведення, наряди, картки з обліку руху вантажного та легкового транспорту, звіти щодо руху та використання пально-мастильних матеріалів, табеля тощо).

6. Організація заходів щодо підготовки для пред'явлення до органів інспекції вантажопідйомних механізмів та автомобільної техніки для постановки на облік та проходження державного технічного огляду та багато інших. На рис. 2.5 представлена схема організаційної структури транспортно-експлуатаційної служби.

Рис. 2.5 – Організаційна структура транспортної служби

Далі, складемо таблицю зі списком власного транспорту ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС», табл. 2.1

Власні автобуси ПАП «Агропродсервіс»

Державний номер	Тип	Виготовлено	Зав. №	Примітка
9549 ТЕМ	КАВЗ-685М	1985		Агропродсервіс
ВО 0011 ВІ	MAN A21 NL 263	2001	1557	Агропродсервіс
ВО 0011 ВО	Mercedes-Benz O 530 Citaro CNG	12.2004	106714	Агропродсервіс
ВО 4690 ВІ	Mercedes-Benz O 530 Citaro CNG	12.2004	106863	Агропродсервіс
ВО 5176 ЕС	MAN A20 Lion's City Ü NÜ 323	2010	2712	Розвозка, зареєстр. в Тернополі
ВО 5437 ЕС	MAN A20 Lion's City Ü NÜ 323	2011	3355	Розвозка, перевізник «Західноукраїнський пром. хаб» (с. Острів)
ВО 5438 ЕС	MAN A20 Lion's City Ü NÜ 283	2012	3804	Розвозка, зареєстр. в Тернополі
ВО 5439 ЕС	MAN A20 Lion's City Ü NÜ 283	2012	3805	Розвозка, зареєстр. в Тернополі
ВО 7464 ВН	Mercedes-Benz O 530 Citaro CNG	12.2004	106714	Агропродсервіс
ВО 8163 ЕС	MAN A20 Lion's City Ü NÜ 283	2012	3621	Розвозка, зареєстр. в Тернополі

Джерело: <https://alltransua.com/database/enterprise/22878>

Таким чином, у підприємства є власні транспорт, які працює по місту Тернопіль – пасажирські службові транспорт.

На сьогоднішній день у парку експлуатується 10 автобусів. З них:

- 10-15 років – 5 од. (50%);
- 20-25 років – 4 од. (40%);
- 25 та більш – 1 од. (10%).

Середній вік авто складає 18,2 роки.

Щомісячно перевозиться близько 30 тис. пасажирів. Середня відстань перевезення пасажирів 2024 року зросла до 10,6 км. проти 10,1 км. 2023 року.

Щодня на лінію виходить 8-10 одиниць пасажирської техніки. В вихідні дні менш, 6-8 од.

Середня місткість одного автобуса становить 30-40 місць:

- КАВЗ-685М – 28;
- MAN A21 NL 263 – 38;
- Mercedes-Benz O 530 Citaro CNG – 28-32;

- MAN A20 Lion's City Ü NÜ 323 – 43;
- MAN A20 Lion's City Ü NÜ 283 – 50;
- Mercedes-Benz O 530 Citaro CNG – 46.

Повне завантаження сидячих місць 412 осіб. Місць стоячих – ще 40-50%.

Одним із показників освоєння інвестицій в основний капітал є оновлення основних фондів. Для ПАП «Агропродсервіс» це поступове оновлення рухомого складу автобусного та вантажного парку, яке продиктоване виробничою необхідністю для фінансового оздоровлення автопарку, отримання більшого прибутку від реалізації продукції, робіт, послуг.

На 1 січня 2024 р. рухомий склад автопарку по автобусах становить 10 одиниць, середній вік автобуса – 18,2 роки, повністю амортизованого транспорту – 10 од.

Далі, проаналізуємо елементи операційних витрат ПАП «Агропродсервіс», табл. 2.2

Таблиця 2.2

Елементи операційних витрат ПАП «Агропродсервіс»

Показники	2021 р.		2022 р.		2023 р.	
	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн..	ПВ, %	тис. Грн.	ПВ. %
Матеріальні затрати	2625267	75,06	3674025	73,51	4447573	76,53
Кошти для оплати праці	173515	4,96	265686	5,32	277559	4,78
Відрахування на соціальні заходи	37737	1,08	50281	1,01	55334	0,95
Амортизація	133871	3,83	160280	3,21	237906	4,09
Інші операційні витрати	527011	15,07	847954	16,97	793513	13,65
Разом	3497401	100,00	4998226	100,00	5811885	100,00

Джерело: документи ПАП «Агропродсервіс»

Таким чином, найбільше коштів витрачається на матеріальні ресурси. В 2023 р. матеріальні витрати склали 76,53 %, а в 2022 р. – 73,51 %. Витрати на соціальні заходи мають найменшу питому вагу – 0,95 % в 2023 р., 1,01 % в

2022 р., 1,08 % в 2021 р. Амортизація склала 4,09 в 2023 р., 3,21 % в 2022 р., 3,83 % в 2021 р. Витрати на оплату праці припадає близько 5 %.

Структура матеріальних витрат за 2021-2023 рік представимо на рисунку

2.6

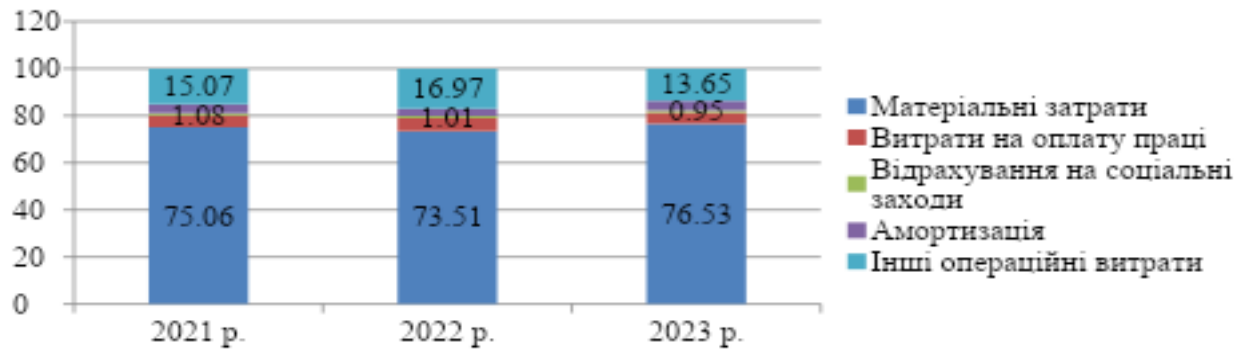

Рис. 2.6 Структура витрат за 2021-2023 рр.

Таким чином, наочно бачна, що матеріальні витрати займають найбільшу питому вагу.

Розглянемо витрати на транспорт та паливо, табл.. 2.3

Таблиця 2.3

Витрати на збут та інші витрати, тис. грн..

Стаття витрат	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Транспортні витрати	-	-	30102
Витрати на персонал	4171	6650	6228
Витрати на рекламу	598	4421	4539
Паливо	2457	2679	2744
Матеріальні витрати	1313	390	310
Інші	3885	5458	10213
	12424	19598	54136

Джерело: документи ПАП «Агропродсервіс»

Таким чином, в 2023 році з'явилися нові витрати – витрати транспортні витрати. Це пов'язано з тим, що з 2023 роком підприємство почало розвозити своїх робітників. Введення комендантської години змусило підприємство пускати власний транспорт, щоб люди могли спокійно працювати до

необхідного часу, а на фермах – це і пізній вечірній період, а також нічний, а потім без проблем мати можливість добиратися до дому. Або навпаки, працівники, які працюють у нічну зміну – без надання транспорту не мали б можливості добиратися до місця роботи.

Але, впровадження власного транспорту додало витрати на збут – 30102 тис. грн..

Підсумовуючи, аналіз транспортного обслуговування ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС» виявив як сильні сторони, так і сфери, що потребують оптимізації. Ефективне використання наявного автопарку та розгалужена мережа постачальників є безперечним активом підприємства.

Однак, застарілий автопарк, неоптимізовані маршрути та відсутність інтегрованої системи моніторингу створюють значні виклики. Модернізація технічної бази, впровадження сучасних логістичних рішень та підготовку працівників є критично важливими для підвищення ефективності та зниження витрат.

Особливий акцент робиться на безпеці та комфорті пасажирів. Автобуси проходять ретельний технічний огляд, а водії – медичний контроль перед кожним рейсом. Салони обладнані зручними сидіннями та системами клімат-контролю.

Крім того, компанія постійно працює над оптимізацією транспортної інфраструктури. Розглядаються можливості розширення автопарку, впровадження нових маршрутів та інтеграції сучасних технологій для відстеження руху автобусів. Це допомагає швидко реагувати на непередбачувані обставини та забезпечувати стабільне транспортне сполучення.

Впровадження рекомендацій, запропонованих у цьому аналізі, дозволить ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС» значно покращити якість транспортного обслуговування, підвищити конкурентоспроможність та забезпечити стабільний розвиток у майбутньому. Інвестиції в транспортну

інфраструктуру та логістичні рішення є ключем до успіху будь-якого агропромислового підприємства.

Таким чином, для підприємства ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС» є шляхи оптимізації пасажирських перевезень. Можна впровадити новий пасажирський маршрут до села Настасів для родин працівників та жителів.

**РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА РЕКОМЕНДАЦІЙ ПО ОПТИМІЗАЦІЇ
ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС»
ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВОГО МАРШРУТУ**

Ефективна організація пасажирських перевезень є ключовим фактором для забезпечення мобільності населення та сталого розвитку економіки. ПАП «Агропродсервіс», як підприємство, що здійснює пасажирські перевезення, потребує постійної оптимізації своєї діяльності для підвищення рентабельності та якості послуг.

Впровадження нового маршруту є одним із шляхів оптимізації. Аналіз існуючих маршрутів, пасажиропотоку та потреб населення дозволяє виявити потенційні напрямки для розширення мережі перевезень.

Щоб проект вдалося успішно реалізувати, спочатку потрібно провести маркетингові дослідження, розробити техніко-економічне обґрунтування та врахувати соціальні аспекти. Важливо також забезпечити належну інфраструктуру та сучасний рухомий склад.

Рекомендації повинні базуватися на комплексному аналізі та враховувати як економічну доцільність, так і соціальну значущість нового маршруту. Застосування запропонованих заходів дозволить підвищити ефективність пасажирських перевезень ПАП «Агропродсервіс» та задоволенню потреб населення в якісних транспортних послугах.

Розробка рекомендацій по оптимізації пасажирських перевезень для ПАП «Агропродсервіс» може включати впровадження нового маршруту. Для цього важливо врахувати такі аспекти, як аналіз існуючого попиту на перевезення, вивчення маршрутної мережі, а також економічні фактори, які впливають на ефективність перевезень.

Запровадження нового маршруту може здійснити з урахуванням даних про найбільш завантажені напрямки, потреби пасажирів та оптимальні способи їх задоволення.

Рекомендується також вивчити досвід організації перевезень у інших регіонах, зокрема в Кропивницькому, де досліджуються шляхи оптимізації маршрутів.

Ще однією проблемою транспортного підприємства було виявлено недостатню роботу в галузі пасажирських перевезень по селі Настасів.

Маршрути не впроваджуються, незважаючи на заявки самих пасажирів про необхідність цього маршруту по селі.

Тому запропоновано підвищити ефективність використання транспорту, створивши маршрут «Пекарня «Будка» – См Маркет– Старий Цвинтар – ПАП «Агропродсервіс», рис.3.1

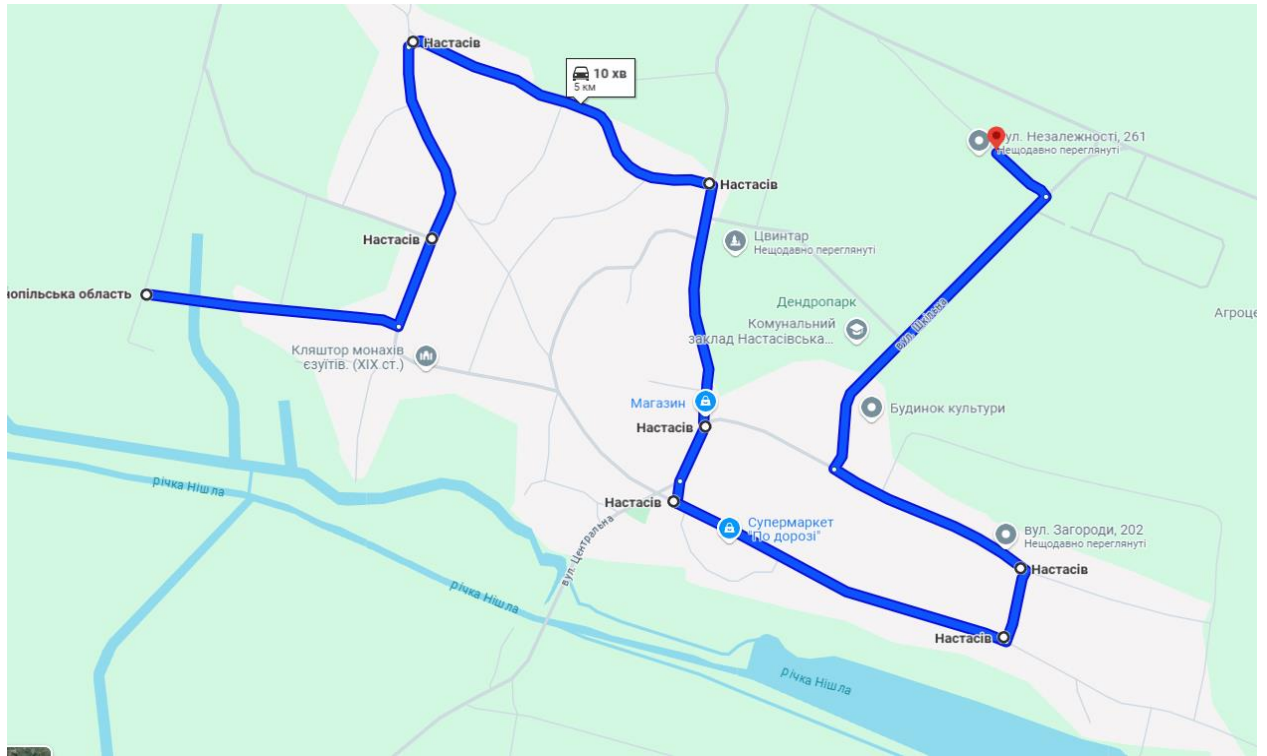

Рис. 3.1 – Схема нового маршруту

Відстань нового рейсу 5 км.

Кінцевою станцією є ПАП «Агропродсервіс». Згідно результатів проведеного опитування пасажирів виявлено потребу у додаткових зупинках і рейсах.

Для обслуговування нового маршруту буде задіяно автобус, який раніше був без роботи, що дасть змогу ефективно задіяти наявний транспорт без додаткових витрат.

Потрібно впровадити додаткові рейси для тих, хто працює на фермах та обслуговує виробництво:

- в 4.30;
- в 12.30;

– в 20.30.

Не у всіх робітників є свій транспортні засіб, тому, ці рейси вирішать питання невиходів на роботу, праці під час повітряних тривог те що.

Таблиця 3.1

Розклад руху нового маршрутом «Пекарня «Будка» – См Маркет – Старий Цвинтар – ПАП «Агропродсервіс»»

Зупинка	Відправлення		
Вул. Незалежності, 261	4.30	12.30	20.30
Пекарня «Будка»	4.32	12.32	20.32
Вул. Загороди, 202	4.34	13.34	20.34
Вул. Центральна, 55	4.35	12.35	20.35
См Маркет	4.38	12.38	20.38
Цвинтар	4.40	12.40	20.40
Вул. Коренівка, 577	4.42	12.42	20.42
Вуд. Коренівка, 656	4.44	12.44	20.44
Старий цвинтар	4.47	12.47	20.47
ПАП «Агропродсервіс»	4.50	12.50	20.50

Джерело: власна розробка на підставі даних підприємства

Отже, середній час між пунктами стає 2 хвилин. цей час на дорогу, зупинку та посадку пасажирів, з урахуванням того, що пробок у селі не має. Такий час – 4.30, 12.30, 20.30 – вибрано тому, що ферми працюють довше та починають працювати раніше, аби забезпечити достатній час для догляду за тваринами. Як правило, більшість ферм починають доїння корів у період 5-6 ранку, 12-13 годин та 21-22 години. Середній проміжок між доїнням становить близько 8-9 годин.

Як таких, зупинок у місті немає, тільки одна занедбана. Однак, ці пункти є місцями, де є можливість не порушуючи правила дорожнього руху і здійснити зупинку.

Загальни час роботи водія на один рейс в одну сторону з розрахунком шляху до початку рейсу становить 25 хвилин.

Далі проведемо розрахунок середньої відстані між пунктами

Таблиця 3.2

Розрахунок відстані по маршруту

Найменування пунктів зупинки	Між пунктами, м
Вул. Незалежності, 261	0
Пекарня «Будка»	770
Вул. Загороди, 202	1320
Вул. Центральна, 55	1580
См Маркет	2.330
Цвинтар	2.980
Вул. Коренівка, 577	3380
Вуд. Коренівка, 656	3780
Старий цвинтар	4280
ПАП «Агропродсервіс»	5000

Джерело: власна розробка на підставі даних підприємства

Відстань між пунктами складає 5 км.

На питання, чому рейси тільки по селі Настасів – відповідь проста. Жителі села Настасів та прилеглих місць – є працівниками ферм та обслуговують виробництво, працюють на полях.

З м. Тернопіль – працюють фахівці адміністрації – економісти, бухгалтери, іноді водії тощо. Але їм не потрібно на роботу о 5-й ранку. Такий найм персоналу пов'язаний саме з розподілом часу на початок праці під час війни, з урахуванням комендантської години, і з того, що з Тернополя працівники не зможуть добирати так рано.

Розрахуємо витрати на перевезення. Витрата дизельного палива автобусом становить 28,4 л на 100 км. Ціна 1 л ДП на 07.03.2025 складає 55,97 грн.

Витрати з палива становитимуть:

$$Зт = В \times Вп,$$

де В – відстань;

Вп – витрата палива на 100 км

$$\text{Паливо} = 5 \times 28,4 / 100 = 1,42 \text{ (л)}$$

$$\text{Загальне паливо} = 1,42 * 6 = 8.52 \text{ л.}$$

$$\text{Вартість} = 8.52 \times 55.97 = 476.8 \text{ (грн.)}$$

Таким чином, вартість затрат на паливо по с. Настасів складає 79,47 на рейс, за 3 додаткових рейси вартість буде 476.86 грн.

Далі, розрахуємо витрати на пально-мастильні матеріали (ПММ). Цей розрахунок базується на кількох ключових факторах: типі використовуваної техніки, її витратах палива, а також поточних цінах на паливо та мастильні матеріали.

Для початку необхідно визначити нормативну витрату палива. Ці дані можна отримати з технічної документації виробника або на основі практичних вимірювань. Потім, множимо нормативну витрату на планований обсяг робіт у машино-годиннику, табл.. 3.3

Таблиця 3.3

Норми витрати паливно-мастильних матеріалів

Витрат мастильних матеріалів	Нормативи витрат
Моторна олива	до 2,8 л/100 л
Трансмісійна олива	до 0,4 л/100 л
Пластичні (консистентні) мастила	до 0,3 кг/100 л
Спеціальні оливи	до 0,1 л/100 л

Джерело: власна розробка на підставі «Методичні рекомендації з нормування витрат палива, електричної енергії, мастильних, інших експлуатаційних матеріалів автомобілями та технікою» / ДП «ДержавтотрансНДІпроект» (редакція 1 від 17.11.2023)

Тимчасом норми витрат палива і мастильних матеріалів, установлені відповідно до підрозділів 2.1-2.3 «Методичних рекомендацій з нормування витрат палива, електроенергії, мастильних та інших експлуатаційних матеріалів для автомобілів і техніки» (редакція 1 від 17.11.2023, розроблені ДП «ДержавтотрансНДІпроект»), вводяться в дію на підставі наказу або розпорядження керівника підприємства чи уповноваженої особи. Норми, визначені згідно з підрозділами 2.1-2.2, вважаються чинними лише для техніки цього суб'єкта господарювання і втрачають силу після затвердження відповідних показників у Доповненні до Методичні рекомендації.

Також, підсумовуємо всі витрати на паливо та мастильні матеріали, щоб отримати загальну вартість ПММ для проекту. Важливо враховувати можливі коливання цін на ринку палива та закладати невеликий резерв на непередбачені витрати.

Витрата паливно-мастильних матеріалів для ПАП «Агропродсервіс»:

1. Моторна олива.
2. Трансмiсiйна олива.
3. Пластичнi мастила .
4. Спецiальнi оливи .

Показники визначаються з урахуванням відсоткові норми від витрати палива.

$$Q_v = N_v * P, \quad (3.2)$$

де N_p – норма витрати палива.

Витрати – Моторна олива :

$$Q_{v \text{ мо}} = 2,8 \times 8.52/100 = 0,23 \text{ л.}$$

Витрати – Трансмiсiйна олива складе:

$$Q_{т\ то} = 0,4 \times 8.52/100 = 0,03$$

Витрати – Пластичні мастила складе:

$$Q_{т\ пм} = 0,3 \times 8.52/100 = 0,02$$

Витрати – Спеціальні оливи складе:

$$Q_{т\ со} = 0,1 \times 8.52/100 = 0,0085$$

Вартість 1 літра (кг) різного паливно-мастильного матеріалу, табл.. 3.4

Таблиця 3.4

Вартість паливно-мастильних матеріалів, грн..

Мастильні матеріали	Ціна за 1 л (кг), грн..
Моторна олива	328,1
Трансмісійна олива	227,05
Пластичні мастила	811
Спеціальні оливи	381

Джерело: власна розробка на підставі ринку

Сумарні витрати на ПММ складуть:

$$\text{Моторна олива} = 328,1 \times 0,23 = 75.46 \text{ (грн)}$$

$$\text{Трансмісійна олива} = 227,05 \times 0,03 = 6,81 \text{ (грн)}$$

$$\text{Пластичні (консистентні) мастила} = 811 \times 0,02 = 16,22 \text{ (грн)}$$

$$\text{Спеціальні оливи} = 381 \times 0,0085 = 3.23 \text{ (грн..)}$$

Загальні витрати на пально-мастильні матеріали становлять:

$$З_{гс} = 75.46 + 6,81 + 16,22 + 3.23 = 101.72 \text{ (грн..)}$$

Розрахунок витрат на заробітну плату водіїв автобуса проводиться за формулою:

$$З_{п} = ф_{ггод} * N_{вод} * A_{чр} * N, \quad (3.3)$$

де $ф_{ггод}$ – годинна тарифна ставка дорівнює 95,24 грн.;

$N_{вод}$ – кількість водіїв – 1 чол.,

$A_{чр}$ – час рейсу – 0,45.

N – різні види надбавок % або 1,8.

$$ЗП_{\text{вод}} = 95,24 \times 1 \times 0,45 \times 1,8 = 77,14(\text{грн.})$$

Розрахунок витрат на ремонт та відновлення шин, визначимо за формулою:

$$Зh = H100rvxn * Цпл, \quad (3.4)$$

де H100км – норма зносу шин на 100 км становить 3,4 % на 1000 км;

n – кількість шин – 6;

Цш – ціна шини – 14900 грн.

$$Вш = 3,4\% \times 8,52 \times 6 \times 14900/1000 = 28,18 \text{ (грн.)}$$

Розрахунок амортизації на повне відновлення рухомого складу (10 років):

$$НА = 1/10 = 0,1$$

$$АГ = 818025 \times 10\% = 224,12 \text{ (грн.)}$$

Усього витрат:

$$\text{Витрати} = 476,8 + 101,72 + 77,14 + 28,18 + 224,12 = 907,96(\text{грн.})$$

Таким чином, у дипломному проекті запропоновано створення нового маршруту «Пекарня «Будка» – См Маркет – Старий Цвинтар – ПАП «Агропродсервіс»», крім того будуть додані 3 додаткові рейси в 4.30, 12.30 та 21.30.

Запуск нового автобусного маршруту – це не просто додавання ще одного шляху на карті міста. Це інвестиція в соціальну інфраструктуру ПАП "Агропродсервіс", в мобільність працівників підприємства та їх можливості.

Більш доступний транспорт відкриває двері для нових робочих місць, закладів освіти та культурних центрів для тих, хто раніше був обмежений у

пересуванні. Це сприяє соціальній інтеграції, розширенню горизонтів та підвищенню якості життя персоналу.

Зрештою, новий автобусний маршрут – це внесок у розвиток не лише самого підприємства ПАП "Агропродсервіс", а й міста, де кожен мешканець має можливість реалізувати свій потенціал. Це крок до більш справедливого та зручного для життя суспільству, де транспорт є не перешкодою, а інструментом для досягнення цілей.

Більше того, оптимізація маршрутної мережі знижує навантаження на особистий транспорт, сприяючи покращенню екологічної ситуації у селі Настасів. Менше пробок, менше викидів – це внесок у здоров'я городян та збереження навколишнього середовища.

Запуск нового автобусного маршруту – це результат ретельного аналізу потреб населення с. Настасів і персоналу підприємства, перспектив розвитку міста та можливостей оптимізації транспортної системи. Це проект, який потребує злагодженої роботи сільської влади, ПАП «Агропродсервіс» та громадськості.

Зрештою успіх нового маршруту залежить від його затребуваності у городян. Зручний розклад, комфортабельні автобуси, доступна вартість проїзду – це фактори, що визначають вибір пасажирів. А вибір на користь громадського транспорту – це вибір на користь майбутнього села.

ВИСНОВКИ

ПАП «Агропродсервіс» – українське агропромислове підприємство. До складу компанії входять 22 господарства, які займаються рослинництвом, тваринництвом, птахівництвом, насінництвом, збиранням та сушінням зерна в Тернопільській, Івано-Франківській, Львівській та Херсонській областях. Компанія ПАП «Агропродсервіс» була створена в 1999 році на базі колгоспу в селі Настасів.

Засновником став Іван Адамович Чайківський, йому допомагали два його брати – Віталій, який згодом став технічним директором компанії, та Адам, який очолив елеватор у смт Козові.

Пасажирський транспорт у селі Настасів відіграє дуже важливу роль у житті села, з'єднуючи мешканців з районним центром та іншими населеними пунктами. Автобусне сполучення є важливою складовою транспортної інфраструктури Настасова. Щодня організовано кілька регулярних автобусних рейсів до Тернополя, що забезпечує мешканцям села доступ до освіти, охорони здоров'я та культурних послуг у Тернополі.

ПАП «Агропродсервіс» також працює на ринку пасажирських перевезень, маючи парк автобусів, що забезпечують місцеві та погодинні пасажирські перевезення. У структурі витрат найбільшу частку займають матеріальні витрати: 76,53% у 2023 році та 73,51% у 2022 році. Найменша частка соціального навантаження - 0,95% у 2023 році, 1,01% у 2022 році та 1,08% у 2021 році. Амортизація становила 4,09% у 2023 році, 3,21% у 2022 році та 3,83% у 2021 році.

Таким чином, аналіз транспортних послуг ПАП «Агропродсервіс» виявив як сильні сторони, так і сфери для оптимізації. Ефективне використання наявного автопарку та широка мережа постачальників є безсумнівними перевагами компанії. ПАП «Агропродсервіс» має можливості для оптимізації пасажирських перевезень. Нові пасажирські маршрути можуть бути відкриті до села Настасів на користь працівників та сімей місцевих жителів.

Ефективна організація пасажирських перевезень є важливим фактором забезпечення мобільності населення та сталого економічного розвитку. Як компанія, що займається пасажирськими перевезеннями, ПАП «Агропродсервіс» потребує постійної оптимізації своєї діяльності з метою підвищення прибутковості та якості послуг. Впровадження нових маршрутів є одним із способів такої оптимізації.

Аналізуючи існуючі маршрути, пасажиропотік та потреби населення, можна визначити потенційні напрямки для розширення транспортної мережі. Тому пропонується підвищити транспортну ефективність шляхом створення нового маршруту «Пекарня «Будка» – См Маркет – Старий Цвинтар – ПАП «Агропродсервіс»», а також три додаткові рейси о 4:30 ранку, 12:30 дня та 21:30 вечора. Буде використовуватись автобус, який раніше стояв без роботи. Відкриття нового автобусного маршруту – це не просто додавання нового маршруту на карту села. Це інвестиція в соціальну інфраструктуру компанії ПАП «Агропродсервіс», мобільність її працівників та можливості, які вона пропонує. Більш доступний транспорт відкриє двері до нових робочих місць, навчальних закладів та культурних центрів для людей з обмеженою мобільністю.

Це сприяє соціальній інтеграції, розширює горизонти та покращує якість життя працівників. Безпека та комфорт пасажирів мають особливе значення. Автобуси проходять ретельний технічний огляд, а водії - медичний огляд перед посадкою. Салони обладнані зручними сидіннями та системами кондиціонування.

Крім того, ПАП «Агропродсервіс» постійно працює над оптимізацією транспортної інфраструктури. У планах компанії – розширення автопарку, відкриття нових маршрутів та використання новітніх технологій для відстеження руху автобусів. Це дасть можливість компанії швидко реагувати на непередбачувані ситуації та забезпечити стабільну транспортну мережу.